

In dit nummer o.a.

Bernardine de Neeveprijs 2018 bij IKA Mechelen

Frank van den Ham slaat bruggen tussen culturen

Design Museum Londen: *New and Improved*

Het Wilde Oog: mix van alledaagsheid en kunstzinnigheid

Van vorm naar vrijheid: Slowaakse glaskunst 1990-2017

FJOEZZZ

Kwartaalblad van de Vereniging van Vrienden van Modern Glas 13e jaargang nr 3 2017

**Bernard Heesen:
barokke bokalen en
kleurrijke kannen**

Tentoonstelling California: Designing Freedom. Elektrische auto. ©Foto Luuk Hayes

Tijdelijke tentoonstelling: California: Designing Freedom

Tot 17 oktober presenteert het Design Museum de tentoonstelling *California: Designing Freedom*. Deze tentoonstelling sluit erg goed aan op de rode draad van digitale technologieën die door de vaste collectie loopt. In Californië, met name in Silicon Valley, is het merendeel van de hulpmiddelen geboren die wij nu dagelijks gebruiken. Denk aan de smartphone, social media en elektrische auto's. De expositie laat een selectie van de enorme hoeveelheid producten zien die vanuit Californië de wereld zijn overgegaan en die nu ons leven in grote mate beïnvloeden – *for better or for worse*.

Ook in de tentoonstelling *California: Designing Freedom* komt glas op een toegepaste en zeer interessante manier naar voren. In de sectie over perceptie en fantasie worden verschillende methoden gepresenteerd die ontworpen zijn om aan de werkelijkheid te ontsnappen. Dit varieert van de partydrug LSD tot middelen om surveillance en de ervaring van toegevoegde realiteit of virtuele realiteit mogelijk te maken. De digitale tools maken vaak gebruik van toegepast glas, zoals in de lens van de GoPro camera en de glazen van de *Google Glass*.

De GoPro is een kleine, lichte camera die op ieders hoofd bevestigd kan worden met een klittenband. Dit maakt het bijvoorbeeld mogelijk voor sporters als skiërs, skydivers of fietsers om video-beelden te maken van hun actie-momenten. De *Google Glass* is een futuristische vinding die het mogelijk zou maken om gegevens van een individu te zien als je door deze bril naar dat individu kijkt. De bril is nooit commercieel ontwikkeld vanwege grote zorgen omtrent surveillance en privacy. Wel heeft Snap Inc in 2016 de *Spectacles* op de markt gebracht. Dit is een zonnebril met een ingebouwde videocamera die het mogelijk maakt om jezelf en anderen in iedere situatie te filmen.

Dutch Design: Hella Jongerius

Een extra reden om in de komende maanden het Design Museum te bezoeken is de tentoonstelling *Breathing Colour* die nog loopt tot 25 september. In deze expositie brengt de veel geprezen Nederlandse designer Hella Jongerius (1963) jarenlang onderzoek naar de betekenis en het gedrag van kleur samen. Door middel van verschillende installa-

Tentoonstelling California: Designing Freedom. Snap Inc: Spectacles, 2016. Zonnebril met ingebouwde videocamera. ©Foto Luuk Hayes

Wat opvalt is dat meubels, maar ook objecten van glas of keramiek de grote afwezigen in de vaste collectie zijn. Op een paar stoelen na, waaronder de beroemde zigzagstoel van Gerrit Rietveld (1888-1964), zijn er geen meubels in de tentoonstelling te vinden. De nadruk ligt sterk op digitale technologieën zoals apps, drones en 3D-printers. De tentoonstelling kijkt naar de toekomst. Hoe kan design mensenlevens makkelijker maken en verbeteren? Zo kun je bijvoorbeeld over de *SkyCycle* lezen, een concept dat draait om de bouw van een 200 kilometer lang wegennetwerk in de lucht, alleen voor fietsers. Dit kan geïmplementeerd worden in volle en drukke steden zoals Londen. Verder zijn er drones te zien die helpen bij reddingswerk in de bergen en het bezorgen van medicijnen in Afrika. Ook kunnen bezoeken

kers de app *Citymapper* bekijken, een online planner die je verschillende opties presenteert om van A naar B te komen, met name met het openbaar vervoer.

Een van de weinige conventionele objecten in de tentoonstelling dat verwijst naar de traditionele benadering van glas in designmusea, is een glazen theepot ontworpen in 1931 door Wilhelm Wagenfeld (1900-1990). Door de duidelijke afwezigheid van glazen objecten zoals schalen, vazen en drinkglazen, wordt de interessante suggestie gewekt dat de rol die glas in de toekomst van design zal spelen vooral in toegepaste vorm zal zijn, met name als glasvezel in schermen van laptops, flatscreen televisies, smartphones en iPads.

Tentoonstelling *Breathing Colour*. Hella Jongerius, installatie *Coloured Vases*, 2010; porselein; h. 41 cm elk en aan de wand schilderijen op canvas.

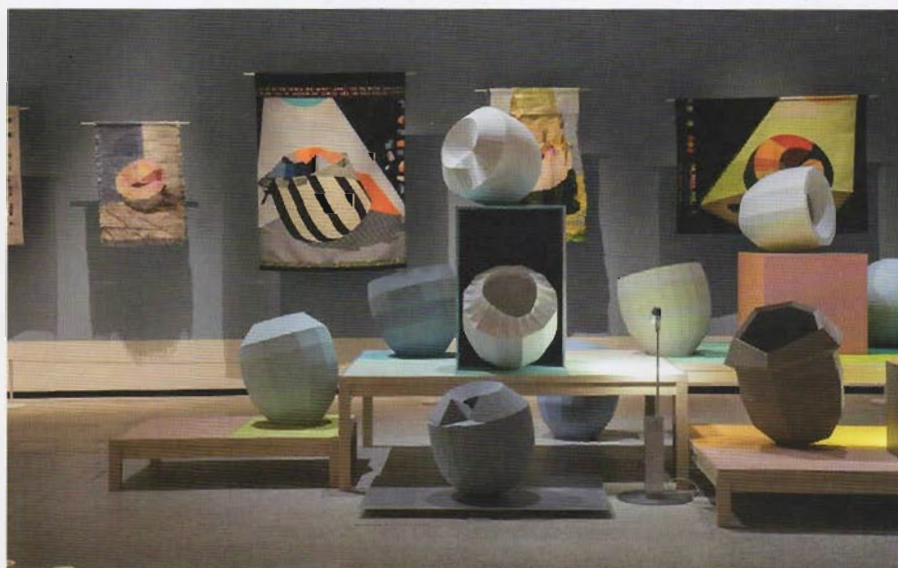
©Foto Luuk Hayes

ties, bestaande uit driedimensionale objecten en tapijten, wordt uitgelegd hoe verschillende vormen en verschillende gradaties van licht onze perceptie van kleur beïnvloeden. De expositieruimte ligt in het souterrain van het museum en heeft geen ramen. De afgeslo-

ten omgeving maakt dat de bezoeker zich bevindt in een bijna magische omgeving vol prachtige kleuren en bijzondere vormen. De zintuiglijke ervaring is indrukwekkend, maar ook de ideeën en theorieën die gepresenteerd worden, geven stof tot nadenken.

De tentoonstelling is verdeeld in drie secties – ochtend, middag en avond – waarin het licht van die specifieke momenten wordt gesimuleerd. Zo geeft ochtendlicht een heldere, pastelkleurige glans aan objecten die in de middag intenser wordt en kleuren levendiger maakt, om vervolgens in de avond te veranderen in een donkerdere glans die kleuren vlakker maakt. De objecten in de ochtendruimte zijn dan ook lichtgekleurd met open vormen en glanzende texturen. In de middagsectie worden de objecten robuuster en dichter van substantie. De kleuren zijn verzadigd en levendig. In de avondruimte tenslotte, zijn de objecten donker en zwaar en aan de muur hangen dikke tapijten.

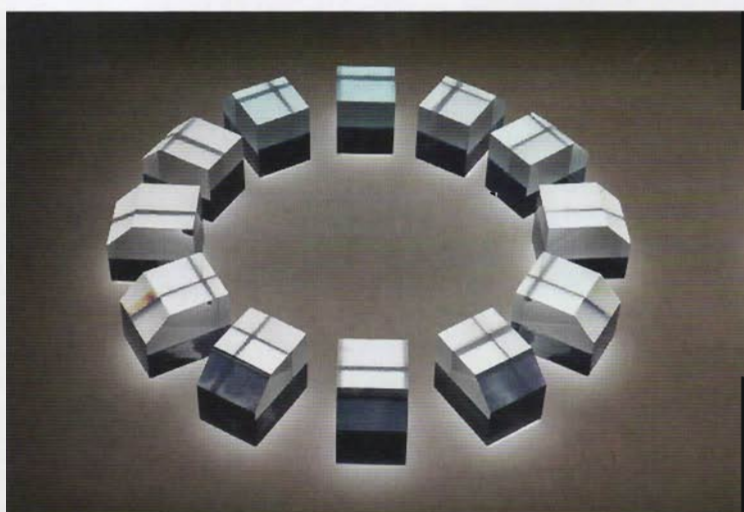
Er zijn drie objecten die in de tentoonstelling een leidende rol hebben. Deze zijn door Jongerius ontworpen om haar ideeën over kleur duidelijk te maken. Het eerste dat opvalt zijn de potten gemaakt van karton en gevouwen in complexe vormen. De open structuur van de potten in de ochtendruimte verwijst naar de poreuze en heilige kwaliteit van

Tentoonstelling *Breathing Colour*. Hella Jongerius, *The Colour Catchers*, 2017; karton, verf; gemiddelde maten 60 x 60 x 65 cm elk en kleurrijke wandtapijten *The Woven Movie*. ©Foto Luuk Hayes

Tentoonstelling *Breathing Colour*. Hella Jongerius, hangende kristallen kralen laten zien hoe kleuren veranderen als licht door het transparante materiaal valt. ©Foto Luuk Hayes

Tentoonstelling *Breathing Colour*. Hella Jongerius, *Crystal Stones*, 2017; polyester; Ø ca. 65 cm. ©Foto Luuk Hayes

ochtendlicht. Naarmate de dag vordert, wordt licht intenser en schaduwen duidelijker. De middag- en avondpotten hebben dan ook een oppervlak dat bestaat uit rechthoekige figuren. Dit brengt de aandacht naar het bestaan van schaduwen en hoe het oog verschillende gradaties van een kleur kan waarnemen als er schaduwen op een object te zien zijn, terwijl de hersenen toch begrijpen dat het object maar uit één kleur bestaat.

Een ander hoofdelement in de tentoonstelling zijn kleine, kristalvormige objecten die in het ochtendgedeelte opgesteld zijn. Sommige kristallen zijn gekleurd en laten bijna geen licht door, terwijl anderen volledig transparant zijn. Deze objecten laten zien hoe kleur verandert als er licht doorheen valt. Tot slot zijn de vele tapijten in de tentoonstelling een belangrijk onderdeel. Net als de potten veranderen deze van dichtheid naarmate de dag vordert: de ochtendtapijten zijn fragiel en bestaan uit heel fijn geweven draad, de avondtapijten zijn zwaar en volledig ondoorzichtig.

De tentoonstelling brengt op een innovatieve manier onder de aandacht dat kleur niet zo vanzelfsprekend is als het lijkt. Jongerius stelt voor om verder te kijken dan de industrieel geproduceerde standaardkleuren waaraan we zo gewend zijn geraakt en om meer ruimte te creëren in design voor creatief gebruik van kleur. Tegenwoordig worden vaak kleuren geproduceerd die het effect van veranderend licht zoveel mogelijk elimineren. Het ervaren van een complexiteit aan kleuren is volgens Jongerius echter een verrijking. Vele gradaties van licht en verschillende vormen kunnen kleuren laten 'ademen' en dit is iets waar meer aandacht naar uit zou moeten gaan. ●

Design Museum Londen, 224-238 Kensington High Street, W8 6AG London, tel +44 (0)2038625900; info@designmuseum.org | Open: dagelijks 10.00-18.00 uur, eerste vrijdag van de maand tot 20.00 uur. Een standaard toegangskaartje tot *Breathing Colour* (t/m 24 september 2017) kost £ 9.50 en tot *California: Designing Freedom* (t/m 16 oktober 2017) £ 16,-. Toegang tot de vaste collectie is gratis. <https://designmuseum.org/new-design-museum> | www.jongeriuslab.com